

Звіт «Вокс Україна» за 2021-2022 роки

Вступ до звіту

Майже в кожному річному звіті ми, команда «Вокс Україна», пишемо, що минулий рік був складним і ми зіткнулися з багатьма викликами. Однак попередні роки — 2021 та 2022 — не лише показали нам нові виклики. Вони також загалом змусили нас переосмислити, що є справжніми викликами, а що — тимчасовими труднощами.

За останні кілька років команда змінилася і зрозуміла, що зараз час для складних рішень та нестандартних ідей. Тому що всі стандартні ідеї вже були випробувані до нас і могли б спрацювати краще.

У 2021 році ми почали оговтуватися від кризи та інфодемії COVID-19. Ми будували свої плани щодо подальшого розвитку. Протягом 2021 року ми аналізували наративи російської пропаганди, випустили 24 регулярні двотижневі випуски iMoRe, чотири кварталні огляди реформ. Ми написали кілька ретроспективних статей про реформаторські зусилля Парламенту, Уряду, НБУ та Президента. Також команда постійно підтримувала реформу охорони здоров'я в Україні — статтями, заходами та фактчеками.

Однак 2022 рік змінив для нас усе. Виконавчий директор «Вокс Україна» Максим Скубенко вирішив захищати Україну від загарбників у перші години повномасштабної війни. Тож 24 лютого команда була змушена швидко адаптуватися до нових умов, визначивши пріоритетом боротьбу із зовнішнім ворогом. Так, усі зусилля VoxCheck були спрямовані на розвінчання дезінформації. А Індекс реформ невпинно відстежував зміни, які відбувалися в Україні, навіть попри повномасштабну війну.

За цей час Максим Скубенко встиг не лише захищати Україну, а й стати головним сержантом штурмового взводу та інструктором 5-ї окремої десантно-штурмової бригади Збройних Сил України. Власне, керівник «Вокс Україна» — це одна з причин, чому всі ми, команда аналітичного центру, можемо працювати над реформами з різних куточків нашої країни.

І навіть попри такі виклики, команда «Вокс Україна» не лише зберегла свій психологічний стан, а й розвивалася, розширювалася, готувала нові міжнародні проекти, які покажуть свої результати у 2023 році та в наступні післявоєнні роки.

Зараз світ повністю перебудовується. Ці зміни принесуть багато проблем, з якими не стикалися інші країни, а якщо і стикалися, то не в такій мірі. Саме зараз настав час знову винаходити велосипед, тому що попередні просто не котяться в потрібному напрямку.

Як команда, ми віримо, що критичне мислення, прогрес у реформах та прозорість зможуть змінити країну в майбутньому. І це саме ті зміни, яких ми потребуємо зараз. Адже реформи ніколи не були простими та швидкими. Але зараз важливо зробити все, щоб реформи вдалися — швидко, якісно, по-новому, як ніхто не робив, а головне — успішно.

Тому команда «Вокс Україна» продовжує працювати, формувати економічну дискусію та прокачувати критичне мислення українців та європейців. Адже лише кардинальні зміни приведуть нас до головної мети — успішної України майбутнього.

Ключові показники

Протягом 2021-2021 років команда «Вокс Україна» — попри виклики, пов'язані з пандемією та повномасштабною війною — все ж змогла ефективно працювати та підвищити ключові показники залученості. Наприклад, за цей період понад 40 стажерів пройшли стажування в організації, ми змогли організувати 14 онлайн- та офлайн-дискусій, 9 з яких — з місцевими ЗМІ.

	2021	2022
Статті, у тому числі інтерв'ю	215 (260 тис. переглядів)	280 (261 тис. переглядів)
Релізи Індексу реформ та квартальні огляди	30 (29 тис. переглядів)	32 (35 тис. переглядів)
Хроніки визволення		3 (39 тис. переглядів)
Огляд фейків		57 (56 тис. переглядів)
Відео «Соромно»	18 (70 тис. переглядів)	5 (47.5 тис. переглядів)
Пояснювальні відео	31 (184 тис. переглядів)	11 (126 тис. переглядів)
Фактчекінгові відео	55 (505к тис. переглядів)	36 (358 тис. переглядів)
Короткі відео	8 (18 тис. переглядів)	0
Відео про війну		11 (252 тис. переглядів)
Подкаст «Переможенки»		46 (34 тис. переглядів)
Подкаст «Що з економікою?»	56 (150 тис. переглядів)	33 (80 тис. переглядів)

Реформи та контроль держави

2021

Протягом 2021 року ми підготували 24 регулярні двотижневі випуски Індексу реформ, чотири квартальні огляди реформ та кілька статей, присвячених окремим законодавчим питанням. Так, ми обговорили:

- діджиталізацію державних послуг та документів, доступних у Дії,
- продаж землі через електронні аукціони,
- запровадження концесійних угод для інфраструктури,
- питання енергетичної системи, зокрема встановлення граничної ціни на газ для населення, успіхи та виклики у впровадженні енергоефективності, реалізація Програми зеленої модернізації України,
- реформування системи соціального захисту,
- реформа пенсійної системи,
- регулювання грального бізнесу,
- обмеження тютюнового бізнесу в Україні — акцизи на тютюнові вироби та заборона реклами тютюну.

Написали кілька ретроспективних статей — порівняння реформаторських зусиль Верховної Ради, уряду, Національного банку та президента у 2021 році та рейтинг активності народних депутатів в ініціюванні реформаторських законів, а також досягнення Цілей сталого розвитку в національному та регіональному розрізі та розвінчання основних фейків і міфів, пов'язаних з мовним законом.

Ми підтримали продовження медичної реформи та зняли три відео про те, як впроваджується другий етап реформи (спеціалізована допомога) у Винниках, Дніпрі та Миколаєві. Ми також написали кілька статей про реформування національної медичної системи: аналіз основних змін у медичній реформі у 2021 році, реформу трансплантології, розвиток медсестринських послуг та розширення обов'язків медсестер, розбудову ефективної мережі охорони здоров'я в українських територіальних громадах (на прикладі Острозької громади).

Також у 2021 році в рамках проекту **Budget Watchdog** ми працювали над підвищенням обізнаності народних депутатів, медіа та широкої громадськості щодо бюджетних процесів та інструментів моніторингу й оцінки виконання бюджету. Також нашою метою було підвищення прозорості бюджетного процесу та привернення уваги до конкретних проблем через експертні обговорення процесу складання та виконання бюджету.

Загальне охоплення проекту перевищило 170 200 осіб. Ми залучили понад 70 експертів, 60 державних службовців та 44 журналістів національних та регіональних ЗМІ. Ще одним масштабним заходом, організованим за активної участі журналістів, стала конференція **«Модернізація 2021: роль влади та інституцій»**.

Під час онлайн конференції ми зосередилися на проблемах реформи врядування. Такі як оцінка ефективності використання публічних коштів, фактори міцності та стійкості державних інституцій, роль участі громадян в управлінні на рівні громади, регіону та держави.

28 спікерів взяли участь у 5 дискусіях:

- «Майбутнє реформи державної служби в Україні»
- «У прагненні до людей: кого шукає держава і кого знаходить»
- «З нуля і в процесі: створення та трансформація державних інституцій»
- «Ефективність використання публічних коштів»
- «Залучення громадян до бюджетних процесів на рівні громад»

У результаті підвищився рівень дискусії у сфері публічних фінансів за участі експертів, урядовців, журналістів та широкої аудиторії, залучених до діяльності проекту. Читачі «Вокс Україна» поглибили свої знання про публічні фінанси та бюджетний процес, а кілька важливих питань стали темами публічних дискусій. Ми розширили фокус — розглядали ефективно управління державними коштами як невід'ємний елемент належного врядування як такого.

2022

Протягом 2022 року ми підготували 19 регулярних двотижневих випусків Індексу реформ, чотири квартальні огляди реформ та кілька статей, присвячених окремим законодавчим питанням. Так, ми обговорили «воєнне законодавство», ухвалене парламентом, урядом, Національним банком України (1, 2, 3, 4, 5), та деякі питання, пов'язані з післявоєнною відбудовою.

Ми також опублікували кілька статей про реформи:

- Реформа управління відходами,
- Угода про «відкрите небо»,
- Співпраця з Міжнародним кримінальним судом,
- Закон про віртуальні активи,
- Новий порядок декларування та реєстрації місця проживання,
- Ліквідація Окружного адміністративного суду міста Києва.

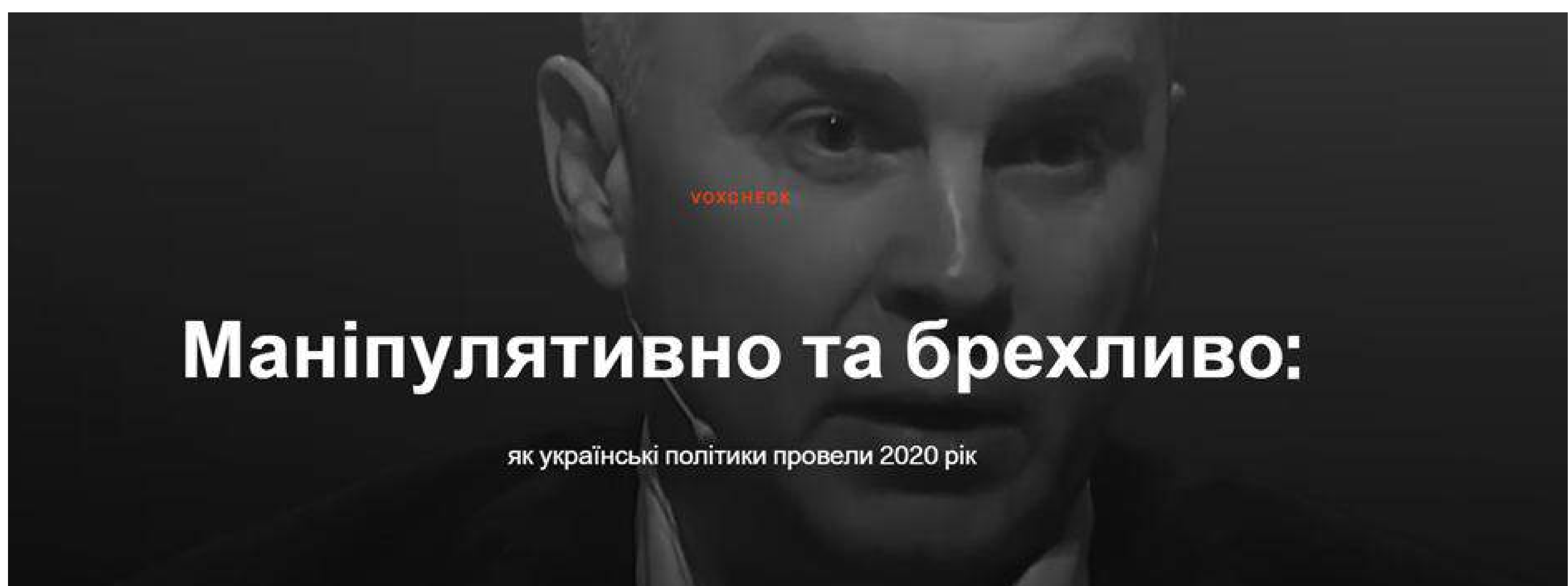
Ми написали кілька ретроспективних статей — порівняння реформаторських зусиль Верховної Ради, уряду, Національного банку України та президента у 2022 році та рейтинг активності народних депутатів в ініціюванні реформаторських законів, огляд санкцій, накладених на росію іншими державами.

Ми також організували конференцію, присвячену реформаторським зусиллям українського уряду в перший рік повномасштабної війни. Під час конференції експерти та представники уряду обговорили інтеграцію України до ЄС та реформи, які є обов'язковими для вступу до Європейського Союзу. Ми також презентували результати соціологічного дослідження про те, які реформи українці вважають найважливішими (вони обрали реформу армії та діджиталізацію).

Фактчекінг

2021

Протягом 2021 року у фокусі команди VoxCheck залишались дві основні теми — фактчек заяв українських політиків та спростування фейків у рамках партнерства з Meta. У партнерстві з Суспільним та проектом Яніни Соколової «Соромно» ми перевіряли заяви політиків щодо найактуальніших тем. Також випустили 81 статтю з перевіркою брехні політиків. Серед найбільш знакових — аналіз заяв Зеленського на пресконференції, розвінчання міфів про мовний закон та наглядові ради. Підсумком нашої роботи став новий рейтинг брехні політиків. <https://voxukraine.org/rating2020/>.

Саме у 2021 році з'явилися перші вакцини від COVID-19, тож у нову хвилю інфодемії ми активно спростовували фейки про вакцинацію. Загалом у партнерстві з Meta ми спростували 1089 фейків протягом року.

Щоб збільшувати впізнаваність VoxCheck та мати можливість впливати на велику аудиторію, наші аналітики провели у 2021 році 68 лекцій, дали понад 120 коментарів для ЗМІ (у тому числі на радіо та телебаченні). Серед найбільш знакових — коментарі для Poynter Institute та Суспільного. На статті VoxCheck інші медіа посилались щонайменше 308 разів, а стажування у проєкті успішно завершили 104 особи. Наша мережа розширюється, тож все більше людей дізнаються про брехню, яка поширюється у мережі. На сторінці у Facebook у нас додалися 486 нових читачів, а у Телеграмі — 952. Загальне охоплення сторінки VoxCheck у Facebook протягом року — понад 74 тисячі.

У 2021 році росія почала все активніше готуватись до повномасштабного вторгнення, тож пропагандистські російські та проросійські медіа активізувались. VoxCheck у рамках спільного проєкту з Центром стратегічних комунікацій почав аналізувати, які російські нарративи потрапляють в український інфостір. Також ми моніторили російську пропаганду в Німеччині та Італії.

2022

На початку 2022 року VoxCheck продовжив працювати над спростуванням фейків, перевіркою політиків та моніторингом російської пропаганди. Однак напередодні повномасштабного вторгнення активніше фейки почали поширювати і представники російського керівництва, тож ми перевірили заяви путіна напередодні та після повномасштабного вторгнення, а також проаналізували заяви з засідання радбезу рф.

24 лютого команда швидко адаптувалась до нових умов — у пріоритеті стала боротьба з зовнішнім ворогом. Тож усі зусилля VoxCheck спрямував на перевірку дезінформації. Більшість фейків у 2022 році були пов'язані з двома темами — війна та медицина. Ми опублікували спростування 1063 фейків у рамках партнерства з Meta, 16 статей із спростування фейків щодо системи охорони здоров'я за підтримки проєкту USAID «Підтримка реформи охорони здоров'я», допомагали Суспільне.Новини верифікувати відео (наприклад, із технікою в Донецьку та злочини рф в Бучі).

Ми також започаткували рубрику на сайті з щоденним оглядом дезінформації та провокацій росії, де зібрали 1066 кейсів російської пропаганди з 24 лютого 2022 року.

Команда VoxCheck у грудні 2022 року представила дослідження — результати моніторингу російських та проросійських телеграм-каналів, проведеного за період із 24 лютого до 15 листопада 2022 року. У ньому ми показуємо, наскільки синхронізованими та скоординованими були інформаційні кампанії, які проводили ці ресурси (поширювалися хвилями в однакові проміжки часу), які меседжі кремлівської пропаганди вони просували найбільш інтенсивно, а також які тактики для цього використовували.

Крім того, усю дезінформацію у сфері охорони здоров'я ми зібрали у базі медичних фейків «Detox від пропаганди», а результати моніторингу російської дезінформації в Німеччині та Італії (з 2014 року по 24 лютого 2022 року) презентували у базі «Propaganda Diary». Ми розширили моніторинг європейських медіа — додали нові країни: Польщу, Словаччину, Угорщину та Чехію. VoxCheck збирає усі кейси дезінформації у базі «Propaganda Diary», а щомісяця наші аналітики публікують огляди найпоширеніших наративів у шести країнах Європи.

У 2022 році VoxCheck продовжив співпрацювати з ЗМІ, радіо та телеканалами. Представники нашої команди дали 126 коментарів медіа, зокрема, Forbes, The Washington Post, France24, а також іншим провідним українським ЗМІ. На наші статті інші ЗМІ посилались щонайменше 326 разів.

Протягом року ми активно працювали над поширенням наших матеріалів, охоплення нашої сторінки у Facebook суттєво зросло. Загалом це понад 2,8 млн користувачів, з них 365 тис. — охоплення без реклами. На сторінці у Facebook з'явилося 1 187 нових читачів, а у Телеграмі — 166.

У 2022 році наші аналітики провели 27 лекцій, в яких розповіли про важливість критичного мислення та фактчекінгу, а загалом 68 осіб успішно пройшли стажування у VoxCheck.

Допомога локальним медіа

2021

VoxConnector — це проєкт, який допомагає поширити аналітику сотням новинних редакцій по всій Україні.

Під час пандемії COVID-19 VoxConnector спрямував свої зусилля на адаптацію до нових умов, підтримку **Клубу редакторів** та проведення заходів у віддаленому форматі. Ми вважаємо, що медіа повинні сприяти громадській дискусії в місті, звертати увагу на важливі теми та вимагати від уряду відповідальності та підзвітності. Тому ми запровадили новий проєкт — серію онлайн-дискусій про важливі міські проблеми у співпраці з місцевими медіа. У 2021 році ми провели серію заходів щодо місцевого бюджету, геоінформаційної системи, захисту культурних пам'яток, місцевих виборів, приватизації комунальної власності, транспортних стратегій у Хмельницькому, Харкові, Одесі, Івано-Франківську, Черкасах та інших містах.

Ще одним напрямом нашої роботи є посилення потенціалу та інтелектуальної спроможності місцевих медіа. Ми провели 6 зустрічей Клубу редакторів VoxConnector, де журналісти обмінювалися досвідом та навчилися у кращих експертів з таких тем, як журналістика даних, моніторинг дорожнього будівництва, аналіз бюджету та публічних фінансів та інше. Учасники зустрічей відзначили їх корисність та пропонували продовжувати цю практику. Заходи сприяли обміну ідеями, передовим дослідженням та обґрунтованим поглядам. Об'єднавши різні точки зору, ми розробили практичні рекомендації.

У липні ми запустили інструмент моніторингу медіа «Медійна екосистема». Цей інструмент спонукає багатогранну дискусію щодо взаємовідносин між експертами та медіа, а також між самими медіа.

Під час епідемії COVID-19 найбільш вразливими є літні люди. Ми хотіли сприяти їх вакцинації, тому в рамках проекту "Антифейкова коронавірусна газета" ми надавали спростування фейків про COVID-19 та вакцинацію. Ми налагодили співпрацю з газетами «Порадниця», «Сільські Вісті» та «На Пенсії», поширеними серед старших громадян у селах. У статтях ми публікували достовірну інформацію щодо коронавірусу та вакцинації. Крім того, ми також розповсюджували листівки зі спростуваннями фейків про COVID-19 в 6 регіонах України, в містах з найбільшою кількістю хворих. Загальне охоплення проекту — понад 200 000 цільової аудиторії, і сподіваємося, що це вплинуло на їхню думку щодо пандемії та вакцинації.

2021 рік був роком інтенсивного розвитку нашого спільного проекту з Центром економічної стратегії та Громадським Радіо — подкасту «Що з економікою?». Ми випустили 54 епізоди на різноманітні теми, від міжнародної торгівлі до відновлювальної енергетики, публічних фінансів, закупівель, приватизації та інших. Також того року стались плідні співпраці. Юлія Мінчева та Світлана Сліпченко виступили на Першому українському форумі з журналістики рішень, організованому членом Редакційного Клубу «Накипіло» у Харкові 3-4 грудня. Ми поділилися нашим досвідом та порадами щодо співпраці з аналітичними центрами та іншими громадськими організаціями для підвищення якості контенту та уникнення маніпуляцій та дезінформації. У грудні ми стали аналітичним партнером Міжнародного експертного обміну U-Lead «РОЗВИТОК МІСЦЕВИХ ГРОМАД: Довіра, Інститути, Фінанси та Люди». Ми записали подкасти з головами громад Славутича, Бережан та Томаківки про інклюзивність та економічний розвиток.

2022

Війна в Україні значно вплинула на нашу діяльність, змушуючи зосередитися на гуманітарних ініціативах. Юлія Мінчева, лідерка проекту, на початку війни очолювала Гуманітарний хаб на Закарпатті. Цей досвід тимчасового переміщення став натхненням для нового проекту "Однакові Різні". Основною метою проекту є сприяння кращій інтеграції внутрішньо переміщених осіб та боротьбі з дезінформацією шляхом створення контрнарративів. Це включає розробку подкастів і медіарепортажів, залучення експертів і особистих історій внутрішньо переміщених осіб. Цей проект VoxUkraine реалізує спільно з двома місцевими медіа — «Варош» та «Східний варіант».

Минулий рік був дуже важким для місцевих ЗМІ. Ми намагалися допомогти і консультували кількох членів Клубу редакторів щодо залучення зовнішніх фінансувань та фактчекінгу під час війни. Також у квітні ми організували спеціальну зустріч Клубу, під час якої учасники висловлювали занепокоєння щодо перевірки відео та фактів, які з'являються в Telegram-каналах, зокрема тих, що підтримують російські наративи.

Ми раді, що вдалось поновити наш подкаст «Що з економікою» на Громадському радіо. Опублікували понад 20 епізодів на всіх платформах. У цих епізодах ми висвітлювали такі теми, як оцінка збитків, публічні фінанси, сільське господарство, урядові закупівлі, ринок пального, МСП, податки, євроінтеграція, урбанізація, місцевий розвиток, нестача електроенергії, місцеве самоврядування та розвиток, сільське господарство, макроекономіка, торгівля та медіа. 19 серпня провели зустріч Клубу редакторів для обговорення реформ. Проте, через нестачу електроенергії та проблеми з підключенням, дві зустрічі Клубу не вдалось провести.

Ми і надалі прагнемо сприяти вирішенню викликів, з якими стикаються місцеві медіа внаслідок повномасштабного вторгнення, і продовжуватимемо відігравати активну роль у сприянні поінформованим дискусіям та досягненню позитивних результатів.

Мультимедійні формати

Мультимедійна команда «Вокс Україна» постійно шукає нові формати, щоб краще охопити свою аудиторію та залучити нових глядачів і читачів до аналітики, досліджень та фактчекінгу. Тому ми регулярно тестуємо нові формати відео, аудіо та інфографіки, орієнтуючись на тренди та погляди наших читачів.

2021

У 2021 році основні зусилля команди були спрямовані на розвиток нових форматів відео. За цей період ми створили 124 відео для YouTube та соціальних мереж:

- політичний фактчек (щотижневий фактчек також надавався Суспільному)
- фактчек у співпраці з «Соромно» (наш YouTube, YouTube Яніни Соколової та телебачення)

- пояснювальні відео на популярні та важливі теми, які хвилюють суспільство

Щодо статичних візуальних матеріалів, команда створювала яскраві обкладинки для текстових матеріалів та інфографіки.

2022

У 2022 році, з початком повномасштабної війни росії проти України, цілі мультимедійної команди змінилися. Ми зрозуміли, що для нас важлива аудиторія не лише в Україні, а й за кордоном. Тож ми почали створювати англomовний візуальний контент для соціальних мереж. Зважаючи на наявність експертизи в російській пропаганді, нашою метою було доносити правдиву інформацію, зокрема, до іноземної аудиторії. Першими почали робити щоденну інфографіку з підрахунками втрат російської армії (березень - жовтень 2022 року)

Створили:

- Понад 200 відеороликів зі спростуванням російських фейків про війну, які вийшли в ефір регіональних каналів «Суспільного»,
- 19 відеороликів зі спростуванням медичної дезінформації,
- 23 ексклюзивні відео для YouTube,
- 6 відео з фактчеком політиків у співпраці з «Соромно» (до початку повномасштабної війни),
- 5 відео з фактчеком політиків для нашого YouTube (до початку повномасштабної війни),
- 73 випуски подкасту «Переможенки»

Завдяки новим форматам аудиторія в Instagram зросла з 1 000 до понад 5 000. Деякі відео охопили понад 600 000 користувачів.

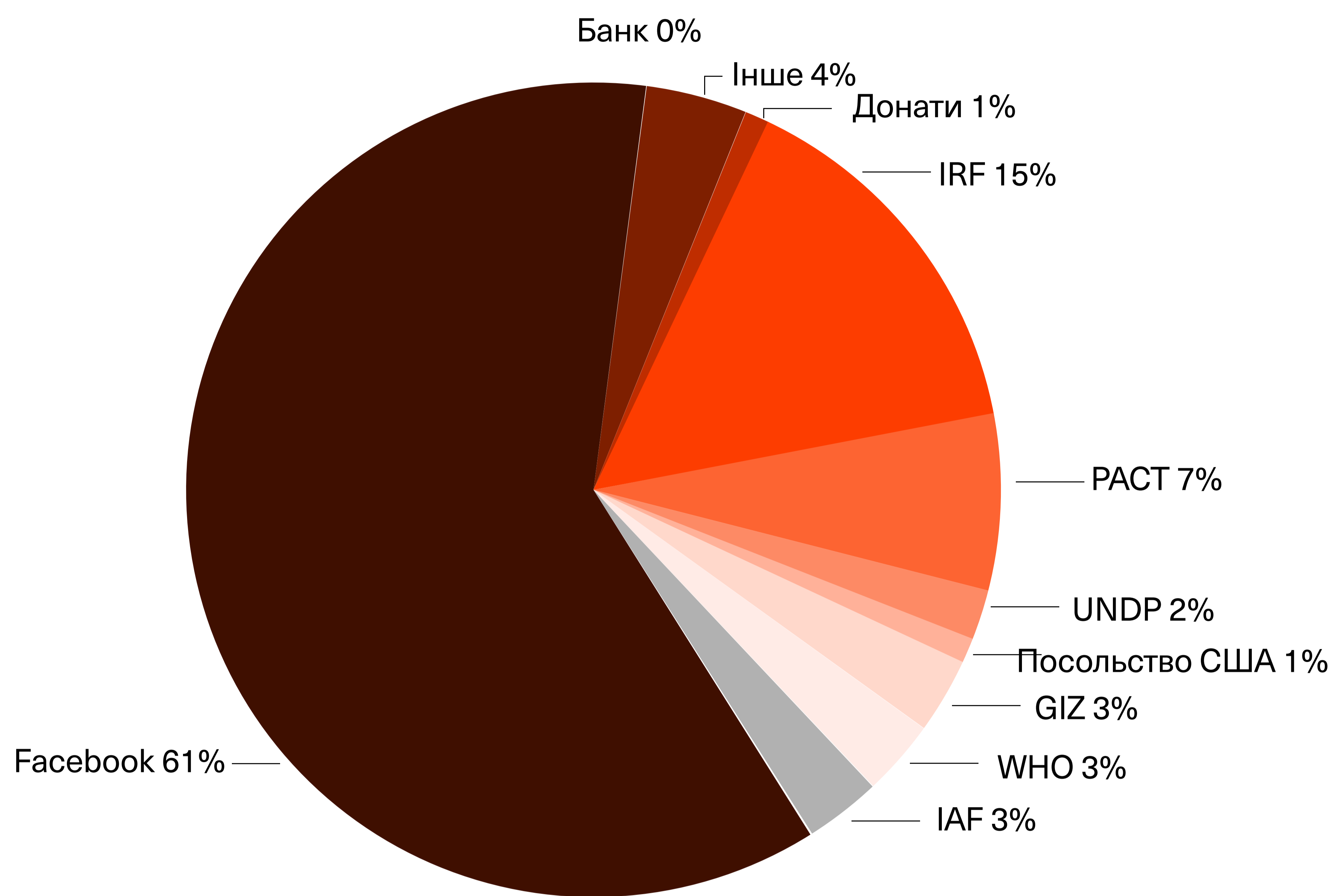
Відео про рашизм російською мовою органічно набрало понад 146 тис. переглядів у російському сегменті YouTube.

Структура доходів і витрат

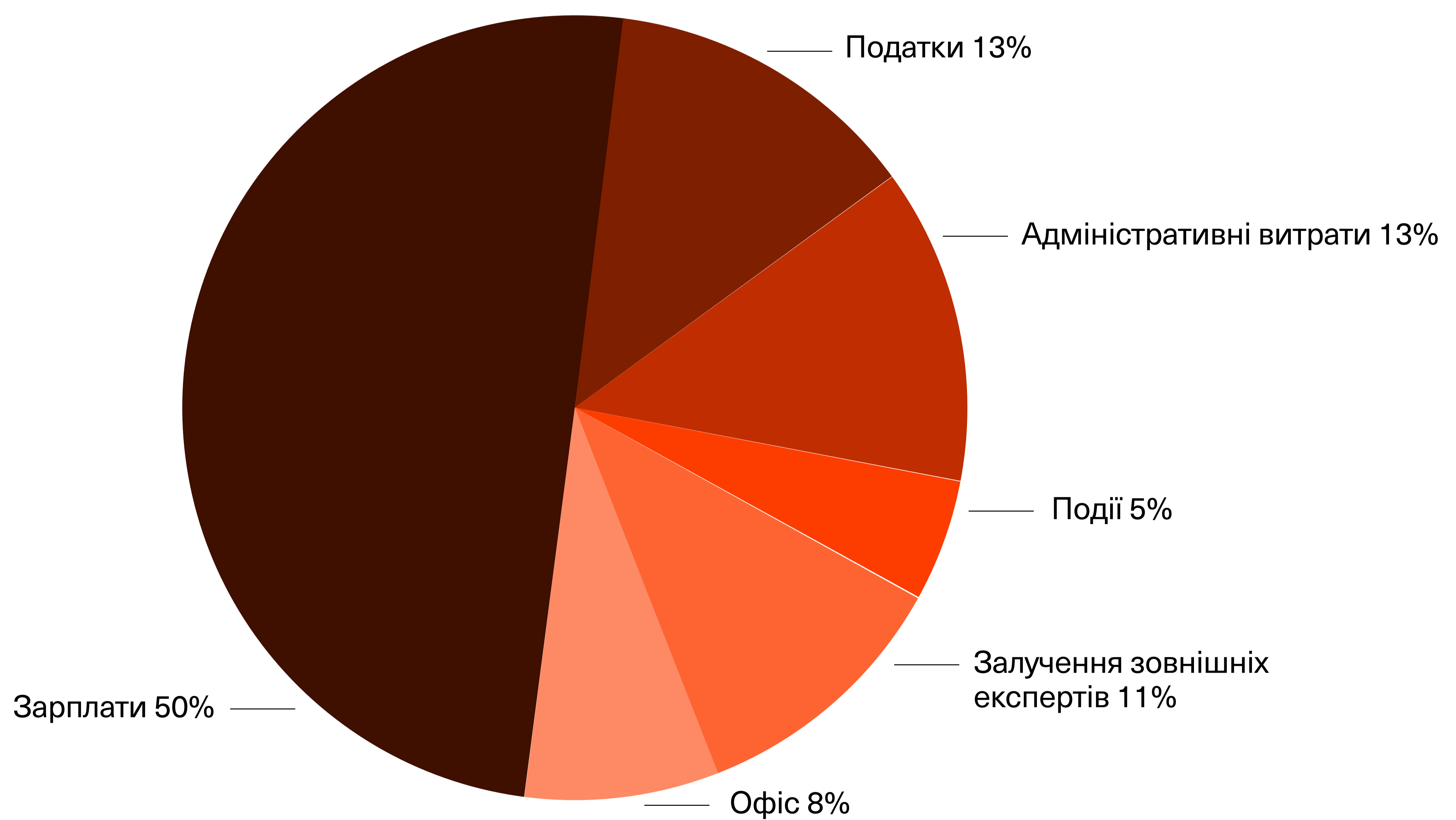
2021

Доходи - 20 млн грн
Витрати - 15,5 млн грн

Структура доходів 2021

Структура витрат 2021

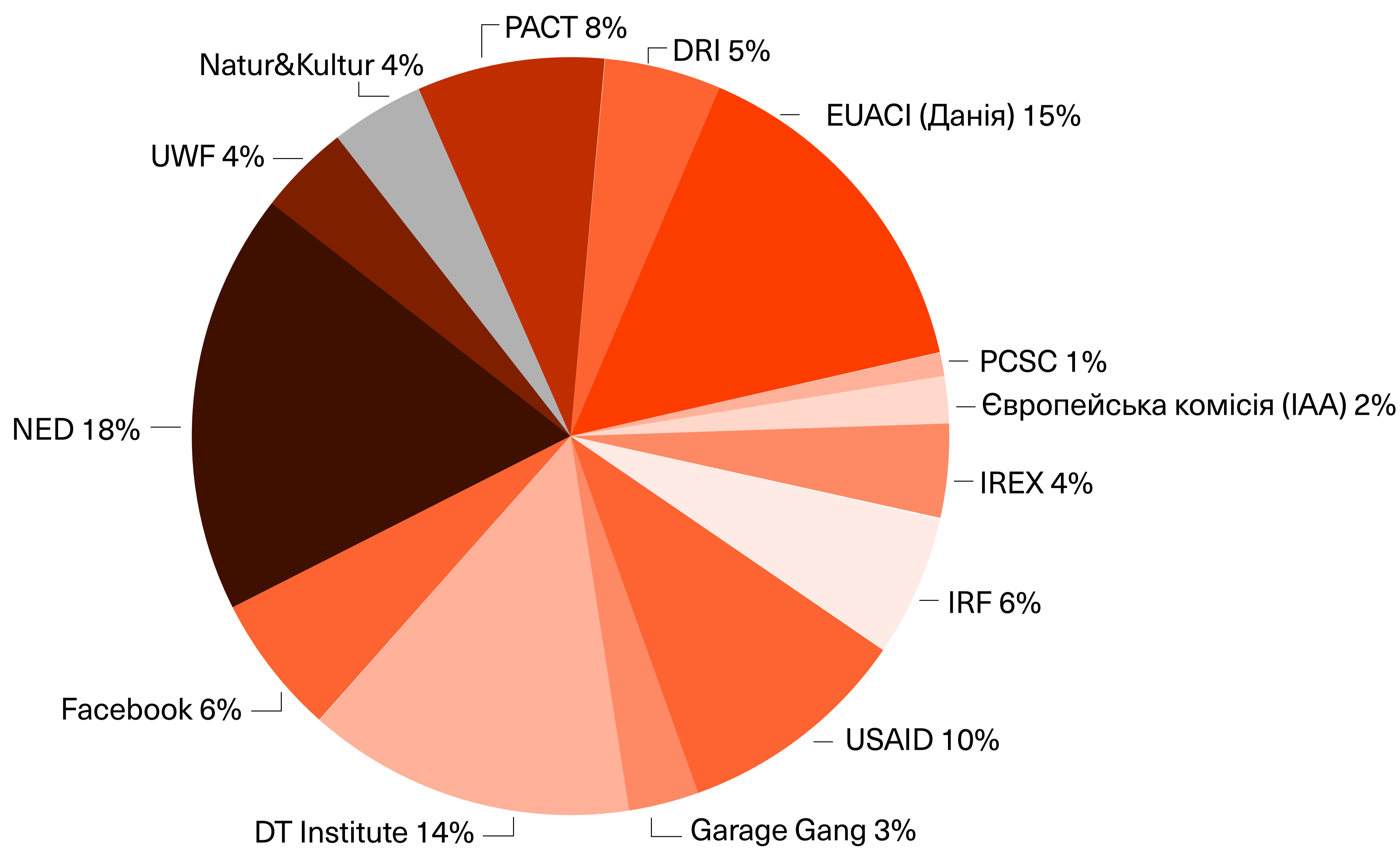

Структура доходів і витрат

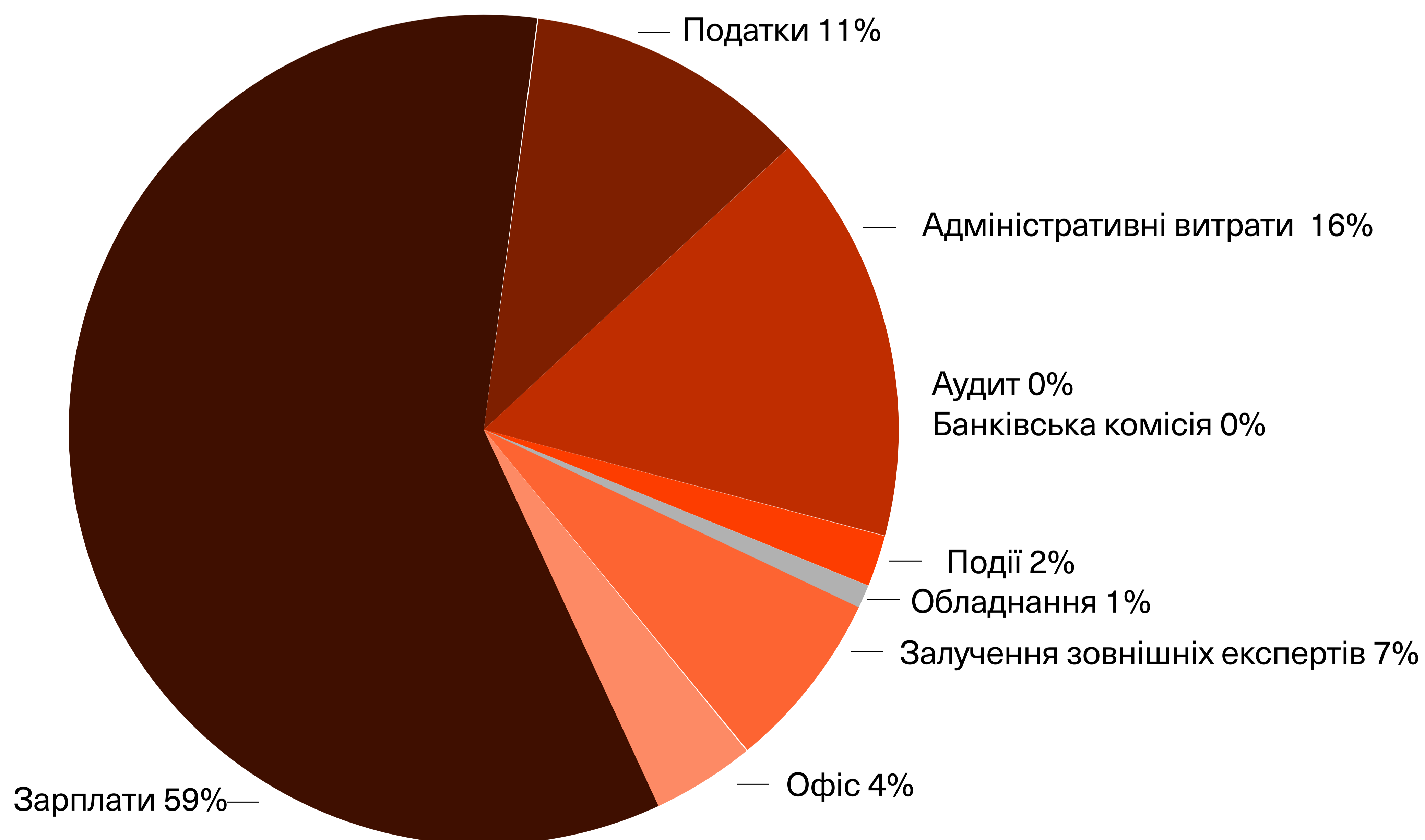
2022

Доходи - 19,6 млн грн
Витрати - 18,3 млн грн

Структура доходів 2022

Структура витрат 2022

Епілог

Попри критичні зміни в країні, ми продовжуємо і будемо продовжувати нашу роботу. Саме ці зміни змушують нас надалі займатися дослідницькою та освітньою роботою в Україні та Європі.

Ми будемо продовжувати і розширювати проекти «Вокс Україна»:

- блог (залучатимемо нових авторів, публікуватимемо статті про актуальні економічні та політичні події, провідні економічні дискусії в Україні),
- Індекс реформ продовжує регулярні публікації про прогрес реформ що два тижні. Ми також будемо збирати та аналізувати «воєнні закони» і відстежувати, які з них були скасовані після війни, а які залишилися,
- VoxCheck продовжує регулярний фактчекінг, розвінчування фейків та протидію російській дезінформації; роботу над базою даних російської дезінформації в іноземних ЗМІ, базою даних фейків у сфері охорони здоров'я; запуск нових програм стажування для студентів українських університетів; розширення охоплення міжнародної аудиторії та залучення іноземних фактчекерів до спільних з VoxCheck проектів та заходів.
- VoxConnector продовжує комунікацію з Клубом редакторів та регулярну розсилку новин місцевим журналістам. У наступному звітному періоді ми плануємо провести засідання Клубу редакторів, присвячене роботі місцевих ЗМІ на прифронтових та нещодавно звільнених територіях.

Ми продовжимо дотримуватися напрацьованих процесів, які зберігають стабільність організації.

Ми продовжимо приділяти велику увагу комунікаціям. Ми регулярно публікуємо на Facebook, а також в інших соціальних мережах, таких як Twitter, Telegram та LinkedIn. Щоб охопити молодшу аудиторію, ми запустили 3 канали в TikTok (TikTok Vox_UkraineTikTok, VoxCheckTikTok, Vox_Check (резервний канал)).

Ми продовжимо залучати стійке, диверсифіковане фінансування.

Ми продовжимо нашу роботу, щоб весь світ міг сказати одне:

«Так, це та сама Україна, яка не так давно боролася за своє законне існування у війні з росією. І тепер це країна, з якої ми хочемо брати приклад».